Lietas Nr. A420337715
Lietas arhīva Nr. A42-01081-16/19

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 7.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A.Putniņa,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pārstāvei Dagnijai Žukai- Rožei un trešajai personai /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai izsniegt pieprasīto informāciju.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/kā zvērināts advokāts, pamatojoties uz vienošanos par juridiskās palīdzības sniegšanu /pers. E/ jautājumos, kas saistīti ar /pers. C/ prasību par saskarsmes tiesību ar abu kopējo dēlu izmantošanas kārtības noteikšanu, kā arī /pers. E/ pretprasību par uzturlīdzekļu piedziņu, 2015.gada 19.augustā vērsās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā (turpmāk – aģentūra) ar lūgumu sniegt šādu informāciju:

1) vai /pers. C/ laika periodā no 2012.gada septembra līdz šim brīdim ir nodarbināta un par viņu ir veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas, ja ir – kādā apmērā;

2) vai /pers. C/ laika periodā no 2012.gada septembra līdz šim brīdim ir izmaksātas pensijas, atlīdzības vai pabalsti, ja ir – kādā apmērā.

Iesniegumā norādīts, ka pieprasītā informācija nepieciešama iesniegšanai Rīgas rajona tiesā.

[2] Ar aģentūras Iemaksu nodaļas Informācijas pieprasījumu apstrādes daļas 2015.gada 26.augusta lēmumu Nr.08.1-1/29 pieteicējam atteikts izsniegt pieprasīto informāciju.

[3] Izskatot pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu, ar aģentūras direktora 2015.gada 10.oktobra lēmumu Nr.03.1-4/7148 sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Pieprasītā informācija ir ierobežotas pieejamības informācija, jo tā satur informāciju par fiziskas personas privāto dzīvi (nodarbinātību, ienākumiem), tātad personas datiem. Konkrētajā gadījumā nepastāv neviens no Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantā uzskaitītajiem gadījumiem, kad ir pieļaujama personas datu nodošana trešajām personām.

[3.2] Advokatūras likuma 48.panta pirmās daļas 2.punkts neparedz iestādēm advokāta prasību beznosacījuma izpildi. Advokāts darbojas sava klienta interesēs, turpretī iestādei ir jāsamēro visu iesaistīto personu intereses. Aģentūra šādu informāciju neizsniegtu arī advokāta klientam, tādēļ būtu netaisnīgi, ja šī persona, vēršoties pie advokāta, varētu to iegūt. Minētās nostājas pareizību apstiprina arī Datu valsts inspekcija.

[3.3] Pieprasītās informācijas neiegūšana nekādā veidā neierobežo pieteicēja iespējas sniegt savam klientam juridisko palīdzību. Piemēram, Civilprocesa likuma 128.pants neprasa norādīt otras puses ienākumu apmēru. Prasītājam, aizpildot prasības pieteikuma maza apmēra prasībai par uzturlīdzekļu piedziņu veidlapu, netiek prasīts norādīt otras puses ienākumu apmēru. Ja tiesa uzskatīs, ka lietas izskatīšanai ir nepieciešama šāda informācija, tā pēc savas iniciatīvas vai pušu lūguma var šādu informāciju pieprasīt aģentūrai.

[3.4] Atšķirībā no citiem valsts reģistriem aģentūras informācijas sistēma nav izveidota ar mērķi izsniegt informāciju. Šāds informācijas sniegšanas pienākums nav noteikts arī aģentūras nolikumā. Pieteicējam informācija par personas ienākumiem bija jāpieprasa Valsts ieņēmumu dienestā.

[4] Pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie iebildumi.

[4.1] Pieprasītā informācija ir izsniedzama, pamatojoties uz Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 6.punktā noteikto. Informācija nepieciešama tiesvedības vajadzībām, lai aprēķinātu bērna vajadzībām nepieciešamo uzturlīdzekļu apmēru, kā arī pārliecinātos par /pers. C/ iespējām nodrošināt bērna vajadzības saskarsmes tiesību izmantošanas kārtības noteikšanas gadījumā. Bērnu interešu realizācija, ko veic /pers. E/ un pieteicējs kā viņa juridiskās palīdzības sniedzējs, nav iespējama bez savlaicīgas un precīzas informācijas iegūšanas un analīzes. /pers. C/ radītais ierobežojums ir samērīgs, jo pieprasītā informācija taps zināma tikai lietas dalībniekiem.

[4.2] Nav korekti pielīdzināt personu, kura pieprasa informāciju savās interesēs, advokātam, kurš pieprasa informāciju, pildot savus profesionālos pienākumus. Advokāta tiesības saņemt informāciju ir saistītas ar virkni pienākumiem, kas noteiktas normatīvajos aktos, turklāt uz advokātiem ir attiecināmas profesionālās ētikas normas. Ievērojot advokāta profesionalitāti, advokātam izvirzītās prasības, kā arī advokāta tiesības un pienākumus, iestādei nav pamata apšaubīt, ka advokāts, pieprasot informāciju, godprātīgi pilda savus pienākumus, sekmējot efektīvu tiesas procesu un nepārnesot pierādījumu vākšanas pienākumu uz tiesām, ja normatīvo aktu nosacījumi ļauj to darīt pašam advokātam.

[4.3] Tas, ka iestādei ir citi galvenie uzdevumi, neizslēdz iestādes pienākumu izsniegt tās rīcībā esošo informāciju. Atbilstoši aģentūras mājas lapā pieejamai informācijai tā izsniedz izziņas par sociāli apdrošināto personu par maksu atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 10.septembra noteikumiem Nr.797 „Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras maksas pakalpojumu cenrādis".

[4.4] Nav skaidrs, kā personas privātās dzīves ierobežojums, izpaužot informāciju par tās ienākumiem, mainās gadījumā, ja advokātam tā top

zināma uzreiz no iestādes vai tiesas pieprasījuma rezultātā. Turklāt šāda iestādes nostāja, ka pieprasītā informācija tiks izsniegta tikai tiesai, izslēdz mediācijas iespēju pušu starpā.

[5] Aģentūra tiesai sniegtajos paskaidrojumos pieteicēja pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

Papildus paskaidrojumos norādīts, ka pieteicējam nepieciešamās informācijas pirmavots ir Valsts ieņēmumu dienests, tādējādi aģentūra atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.pantam ir tiesīga apstrādāt šos datus tikai tam paredzētajam mērķim un tai nav tiesības nodot Valsts ieņēmumu dienesta sniegtos datus trešajai personai. Tāpat datu subjektam atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 19.panta pirmajai daļai ir tiesības aizliegt savu datu apstrādi, kas neatbilst sākotnējam to ievākšanas mērķim. Uz minēto norādījusi arī Datu valsts inspekcija.

[6] Tiesa /pers. C/ lietā ir pieaicinājusi kā trešo personu. Trešā persona tiesai sniegtajos paskaidrojumos pieteicēja pieteikumu neatzīst, pievienojoties aģentūras pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

[7] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, norādot, ka pieprasītā informācija viņam joprojām ir nepieciešama par laika periodu no 2012.gada septembra līdz pieprasījuma iesniegšanas brīdim, tas ir, 2015.gada 19.augustam.

Aģentūras pārstāve pieteicēja prasījumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un tiesai sniegtajos paskaidrojumos minēto argumentu pamata. Vienlaikus pārstāve atzina, ka pieteicēja pieprasītā informācija ir aģentūras rīcībā un tās izsniegšana iestādei nesagādātu papildu grūtības.

Trešā persona /pers. C/ pieteicēja pieteikumā ietverto prasījumu neatzina. Tiesai sniegtajos paskaidrojumos norādīja, ka uz informācijas pieprasīšanas brīdi starp viņu un /pers. E/ pastāvēja tiesvedība. Minētajā periodā viņai nebūtu iebildumu par pieprasītās informācijas izsniegšanu. Aģentūras vēstuli par piekrišanas došanu viņa nav saņēmusi, jo tajā laikā pastāvīgi neuzturējās deklarētajā dzīvesvietā. Šobrīd tiesvedība lietā ir izbeigta, trešā persona veic uzturlīdzekļu maksājumus saskaņā ar savstarpējo vienošanos. Ņemot vērā, ka pagaidām starp pusēm nepastāv tiesisks strīds, uzskata, ka pieteicēja pieprasītās informācijas izsniegšanai nav pamata.

Motīvu daļa

[8] Pieteicējs ir pieprasījis informāciju kā zvērināts advokāts sava klienta interesēs.

Saskaņā ar Advokatūras likuma 5.pantu advokāti ir tiesu sistēmai piederīgas personas lietu vešanai jebkurā Latvijas Republikas tiesā un pirmstiesas izmeklēšanas iestādē pēc pušu, apsūdzēto un citu lietas dalībnieku (klientu) izvēles un viņu uzdevumā, kā arī likumā noteiktajos gadījumos tiesu priekšsēdētāju, pirmstiesas izmeklēšanas iestāžu vadītāju un Latvijas zvērinātu advokātu padomes uzdevumā. Advokāti likuma noteiktajā kārtībā sniedz arī citu juridisko palīdzību.

Atbilstoši Advokatūras likuma 48.panta pirmās daļas 2.punktam zvērināts advokāts, sniedzot juridisko palīdzību, ir tiesīgs vākt pierādījumus, arī pieprasot visus juridiskās palīdzības sniegšanai nepieciešamos dokumentus no valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī citām iestādēm, organizācijām un uzņēmējsabiedrībām (uzņēmumiem), kurām likumā noteiktajā kārtībā un gadījumos ir jāizsniedz šie dokumenti vai to noraksti un jānodrošina advokātam iespēja iepazīties ar tiem, kā arī likumā noteiktajā kārtībā sakarā ar juridiskās palīdzības sniegšanu saņemt lietpratēju atzinumu jautājumos, kuri prasa attiecīgas zināšanas.

Tātad zvērināts advokāts sava klienta tiesību aizstāvēšanai var patstāvīgi iegūt pierādījumus. Tas gan pats par sevi nerada pienākumu izsniegt jebkuru advokāta pieprasīto informāciju un neatbrīvo informācijas sniedzēju no pienākuma izvērtēt pieprasītās informācijas nepieciešamību un sasaisti ar mērķi, kuram tā pieprasīta. Tas vien, ka informācijas pieprasītājs ir advokāts, nevar būt par pamatu pieprasījuma apmierināšanai (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 26.marta sprieduma lietā Nr. SKA-383/2015 13.punktu)*.

[9] Pieteicēja pieprasītā informācija satur personas datus (informāciju par personas ienākumiem, nodarbinātību). Tādējādi, izskatot lūgumu izpaust fizisko personu datus, jāņem vērā Fizisko personu datu aizsardzības likumā ietvertais regulējums un atbilstoši tam jāpiemēro Informācijas atklātības likuma normas, kas noteic informācijai par fiziskās personas dzīvi ierobežotas pieejamības informācijas statusu (likuma 5.panta otrās daļas 4.punkts) un paredz īpašas prasības tās izsniegšanai (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 26.marta sprieduma lietā Nr.SKA-383/2015 10.punktu).*

Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantā ir uzskaitīti gadījumi, kad ir atļauta personas datu apstrāde (ja vien likumā nav noteikts citādi), tostarp nodošana trešajām personām. Viens no tādiem gadījumiem ir, ja datu apstrāde nepieciešama, lai, ievērojot datu subjekta pamattiesības un brīvības, realizētu pārziņa vai trešās personas likumiskās intereses, kurai personas dati atklāti (7.panta 6.punkts). No minētās tiesību normas izriet, ka personas dati var tikt izsniegti, ja tie ir nepieciešami trešās personas likumisko interešu īstenošanai. Iztulkojot minēto tiesību normu kopsakarā ar advokāta tiesībām vākt pierādījumus, secināms, ka, vērtējot informācijas pieprasījuma pamatotību, iestādei un tiesai jāpārbauda, vai prasītā fizisko personu datus saturošā informācija ir nepieciešama un izmantojama advokāta klienta tiesisko interešu realizēšanai (*sal. sk. Augstākās tiesas 2010.gada 23.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-491/2010 8.punktu*).

[10] Administratīvo tiesu judikatūrā ir konsekventi atzīts (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2012.gada 4.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-339/2012 8.punktu, 2008.gada 23.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-445/2008 8.punktu*), ka, izskatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai pašai ir jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. Minētais, tiesas ieskatā, piemērojams arī attiecībā uz prasījumu par pienākuma uzlikšanu iestādei veikt faktisko rīcību (izsniegt informāciju). Tādējādi tiesai patstāvīgi jāpārbauda, vai pieteicēja pieprasītā informācija ir objektīvi nepieciešama klienta tiesisko interešu realizēšanai, vadoties no lietas izskatīšanās brīdī pastāvošajiem tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem.

Vēršoties aģentūrā ar iesniegumu un tiesā ar pieteikumu, pieteicējs norādījis, ka pieprasītā informācija ir nepieciešama civillietā Nr.C33350615. Atbilstoši Tiesu informācijas sistēmā pieejamai informācijai tiesa konstatē, ka minētajā civillietā pieteicēja klients /pers. E/ nav iesniedzis pretprasību. Ar Rīgas rajona tiesas 2016.gada 16.jūnija lēmumu lietā izbeigta tiesvedība, jo starp pusēm noslēgts izlīgums par saskarsmes tiesību īstenošanas kārtību. Minētais lēmums nav pārsūdzēts un ir stājies spēkā, līdz ar to ir zudis sākotnēji norādītais pamats informācijas izsniegšanai. Papildus tiesa no Rīgas rajona tiesas sniegtās informācijas (*lietas 65.lapa*) konstatē, ka lietas materiālos atrodas aģentūras pēc tiesas pieprasījuma sniegtā informācija par /pers. C/ aprēķinātajām valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, to apmēru un apdrošināšanas periodiem par laika posmu no 2012.gada septembra līdz izziņas sagatavošanas dienai, tas ir, 2015.gada 28.septembrim, tādējādi par pārsniedzot pieteicēja interesējošo periodu. Tiesas sēdē pieteicējs apliecināja, ka viņam nav liegts iepazīties ar lietas materiāliem, līdz ar to konstatējams, ka pieteicējam un viņa klientam ir kļuvusi pieejama pieprasītā informācija.

Lai gan pieteicējs tiesas sēdē norādīja uz vispārīgu iespējamību, ka attiecīgā informāciju būs nepieciešama uzturlīdzekļu jautājuma risināšanai, tomēr no trešās personas /pers. C/ tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka pašreiz starp viņu un pieteicēja klientu netiek risināti tiesiska rakstura

strīdi, trešā persona veic uzturlīdzekļu maksājumus saskaņā ar savstarpējo vienošanos. Turklāt pat ja šāds strīds pastāvētu, tiesa apšauba, ka pieteicēja klientu tiesisko interešu realizēšanai šī informācija būtu objektīvi nepieciešama, jo tā ir zaudējusi savu aktualitāti un līdz ar to nevarētu būt noderīga uzturlīdzekļu apmēra noteikšanai.

Apkopojot iepriekš minēto, pieteicēja prasījums par pienākuma uzlikšanu aģentūrai izsniegt pieteicēja pieprasīto informāciju noraidāms kā nepamatots, jo tiesa uz prasījuma izskatīšanas brīdi nekonstatēja datu izsniegšanas nepieciešamību.

[11] Pieteikuma par labvēlīgas administratīvā akta izdošanu gadījumā iestādes lēmums parasti ir vērtējams vienīgi kā priekšnoteikums, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu. Iestādes lēmuma tiesiskums nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. Izņēmums no minētā ir gadījums, ja pieteicējs atlīdzinājuma pieprasīšanai vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos pieteikumā pietiekami skaidri norādījis uz negatīvā administratīvā akta prettiesiskumu. Šādos gadījumos tiesai līdztekus spriedumam par labvēlīga administratīvā akta izdošanu vai pieteikuma noraidīšanu šajā daļā jātaisa spriedums, ar kuru tiktu izlemts jautājums par negatīvā administratīvā akta tiesiskumu (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 15.marta lēmuma lietā Nr.SKA-369/2015 8.punktu*). Iepriekš minētās judikatūras atziņas, tiesas ieskatā, vienlīdz attiecināmas arī uz pieteikumu par pieteicējam labvēlīgas faktiskās rīcības veikšanu.

No pieteicēja pieteikuma un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka pieteicēja mērķis ir arī izvērtēt aģentūras lēmuma tiesiskumu, lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos. Augstākā tiesa ir atzinusi, ka šādā gadījumā secinājumam par līdzīgu gadījumu atkārtošanos ir jābūt nevis tikai teorētiskam pieņēmumam, bet gan ticamai iespējai (*sk. Augstākās tiesas 2014.gada 29.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-826/2014 7.punktu).* Aģentūras lēmumā ir ietverts vispārīgs pamatojums atteikumam izsniegt pieteicējam kā zvērinātam advokātam informāciju par trešo personu, liecinot par iestādes vienveidīgu praksi šādos jautājumos. Līdz ar to līdzīgu gadījumu atkārtošanās ir ticami iespējama, un tiesai ir pamats vērtēt aģentūras lēmuma tiesiskumu.

[12] Sākotnēji pārbaudāmi aģentūras iebildumi attiecībā uz tās kompetenci izsniegt pieprasīto informāciju.

Kā jau konstatēts iepriekš, tiesisko pamatu fizisko personu datu apstrādei, tostarp izsniegšanai trešajām personām, paredz Fizisko personu datu aizsardzības likums. Līdz ar to lietā nav tiesiskas nozīmes aģentūras norādītajam, ka aģentūras nolikumā aģentūrai šāds uzdevums nav paredzēts. Tāpat informācijas pieprasījuma izlemšanu nevar ietekmēt tas, ka aģentūras informācijas sistēma nav funkcionāli pielāgota datu izsniegšanai. Informācijas papildu apstrādes nepieciešamības gadījumā Informācijas atklātības likuma 14.pants paredz noteikt garāku informācijas izsniegšanas termiņu.

Lietā nav strīda par to, ka visa pieteicēja pieprasītā informācija ir aģentūras rīcībā, turklāt attiecībā uz piešķirtajiem valsts sociālā nodrošinājuma maksājumiem (pensijām, pabalstiem) aģentūra ir informācijas pirmavots. Vienlaikus aģentūra iebilst, ka informācija par personas nodarbinātību un veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām pieteicējam bija jāpieprasa Valsts ieņēmumu dienestam, no kā aģentūra attiecīgi saņem šo informāciju.

Tiesa norāda, ka atbilstoši Informācijas atklātības likuma 2.panta pirmajai daļai likuma mērķis ir nodrošināt, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija, kura ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei atbilstoši tās kompetencei ir pienākums radīt. Tādējādi informācijas pieejamība ir attiecināma arī uz iestādes rīcībā esošo informāciju. Minētais nav pretrunā arī ar Fizisko personu datu aizsardzības likumā paredzēto, jo atbilstoši šā likuma 4.panta ceturtajai daļai personas datu apstrādei var būt arī vairāki pārziņi, par kādu, iegūstot un apstrādājot personas datus valsts sociālā nodrošinājuma pakalpojumu administrēšanas vajadzībām, nenoliedzami ir uzskatāma arī aģentūra. Tādējādi arī uz aģentūru ir attiecināmas Fizisko personu datu aizsardzības likumā paredzētās pārziņa tiesības un pienākumi, tostarp attiecībā uz personas datu izsniegšanu trešajām personām.

Savukārt attiecībā uz aģentūras norādīto iebildumu, ka tā saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktu ir tiesīga apstrādāt datus tikai tam paredzētajam mērķim (konkrētajā gadījumā valsts sociālā nodrošinājuma pakalpojumu administrēšanai), norādāms, ka minētā tiesību norma ir iztulkojama kopsakarā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantā uzskaitītajiem gadījumiem, kuros pēc būtības ir definēti datu apstrādes mērķi, tostarp paredzot datu nodošanu trešajām personām, ja tas ir nepieciešams viņu likumisko interešu realizēšanai. Pretējā gadījumā šādam regulējumam zustu jēga.

[13] Ņemot vērā tiesas konstatēto, ka aģentūrai bija tiesības lemt par pieprasītās informācijas izsniegšanu, tālāk pārbaudāms, vai tās atteikums sniegt pieprasīto informāciju ir tiesisks un pamatots.

Pieteicējs aģentūrai adresētajā informācijas pieprasījumā un apstrīdēšanas iesniegumā norādījis, ka pieprasītā informācija ir nepieciešama civillietā, lai pretprasības celšanai aprēķinātu bērna vajadzībām nepieciešamo uzturlīdzekļu apjomu, kā arī pārliecinātos par /pers. C/ iespējām nodrošināt bērna vajadzības saskarsmes tiesību izmantošanas kārtības noteikšanas gadījumā. Tādējādi aģentūrai, kā pamatoti norādīts Datu valsts inspekcijas 2014.gada 22.septembra vēstulē (*lietas 34.lapa*), bija jāveic trešās personas likumisko interešu sabalansēšana ar datu subjekta tiesībām. Citiem vārdiem sakot, jāpārbauda, vai pieteicējam klienta interesēs pastāv leģitīma nepieciešamība saņemt pieprasīto informāciju un vai tā attaisno datu subjekta tiesību uz privāto dzīvi ierobežojumu.

Kā izriet no šīs lietas un no Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas par civillietu Nr.C33350615, starp pieteicēja klientu un trešo personu /pers. C/ tiek risināti jautājumi, kas skar abu kopējo bērnu. Bērns faktiski dzīvo pie pieteicēja klienta, tādējādi viņš īsteno bērna ikdienas uzraudzību un aprūpi, kas tostarp ietver rūpes par bērna drošību, bērna uzturēšanu un tam nepieciešamos līdzekļus. Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu, tādējādi vecāku mantiskajam stāvoklim ir būtiska nozīme uzturlīdzekļu apmēra noteikšanā, kas savukārt civilprocesā veido prasības summu. Izņēmums attiecas uz maza apmēra prasībām par uzturlīdzekļu piedziņu, tomēr konkrētajā gadījumā ne tiesa, ne aģentūra nevar iestāties pieteicēja (precīzāk viņa klienta) vietā un noteikt pieprasāmo uzturlīdzekļu apmēru. Arī saskarsmes tiesību noteikšanā ir būtiska vecāku spēja parūpēties par bērnu saskarsmes tiesību īstenošanas brīdī, tostarp vecāka rīcībā ir jābūt pietiekamiem materiālajiem resursiem (*sk. Augstākās tiesu prakses apkopojuma „Par tiesu praksi strīdu izskatīšanā par aizgādības (kopīgas, atsevišķas, ikdienas) un saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem bērnam", pieejams: http://at.gov.lv/lv/judikatura/tiesu-prakses-apkopojumi/civiltiesibas/).* Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesai nerodas šaubas, ka pieprasītā informācija uz pieprasījuma iesniegšanas brīdi pieteicējam bija objektīvi nepieciešama un izmantojama pieteicēja klienta un viņa bērna tiesisko interešu realizēšanai. Ja aģentūrai šādas šaubas radās, tad viņai bija tiesības pieprasīt papildu informāciju no pieteicēja par pieprasītās informācijas nepieciešamību un izmantošanas mērķi

[14] Aģentūra ir norādījusi, ka nepieciešamības gadījumā vispārējās jurisdikcijas tiesa vārēja pati iegūt šo informāciju, kā tas konkrētajā gadījumā arī ir noticis (*sk. šā sprieduma 10.punktu*). To varētu uzskatīt par trešās personas /pers. C/ tiesību mazāk ierobežojošu līdzekli, vienlaikus tiesa atzīst, ka šādā kārtībā nebūtu iespējams sasniegt leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē.

Viens no civilprocesa galvenajiem principiem ir sacīkstes princips, atbilstoši kuram puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā, tostarp pusēm dodot paskaidrojumus, iesniedzot pierādījumus un tiesai adresētus pieteikumus (Civilprocesa likuma 10.pants). Lai gan ģimenes lietās atbilstoši vispārējās jurisdikcijas tiesu judikatūrai bērna interesēs ir pieļaujama atkāpe no sacīkstes principa un tiesai ir tiesības vākt pierādījumus pēc savas iniciatīvas (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2012.gada 28.septembra sprieduma lietā Nr.1024/2012 8.punktu, 2015.gada 7.oktobra*

spriedumu lietā Nr.SKC-2430/2015), tomēr pusēm joprojām saglabājas pienākums aktīvi iesaistīties pierādījumu vākšanā, tādējādi nodrošinot tiesas procesa efektīvu norisi.

Procesa efektivitātes nodrošināšanai tostarp kalpo advokāta iesaistīšana civilprocesā. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, pamudinot personas saņemt juridisko palīdzību tieši no personas, kurai ir atbilstoša kvalifikācija, var ievērojami samazināt to gadījumu skaitu, kad tiesību aizsardzības līdzekļi tiesā netiek izmantoti pietiekami pareizi vai prasmīgi, kā arī uz sacīkstes principu balstīta tiesas procesa ietvaros sekmēt taisnīgāka iznākuma panākšanu. Tādējādi kvalificēta juridiskā palīdzība sekmē ne vien tās personas tiesību aizsardzību, kurai šī palīdzība tiek sniegta, bet arī visa tiesas procesa taisnīgu un efektīvu norisi (*sk. Satversmes tiesas 2014.gada 7.februāra sprieduma lietā Nr.2013-04-01 24.punktu*). Ņemot vērā minēto, tieši no advokāta sagaidāms, ka viņš izmantos visus sev pieejamos līdzekļus, tostarp piešķirtās tiesības pēc savas iniciatīvas (dotā uzdevuma ietvaros) vākt nepieciešamo informāciju un pierādījumus, tādējādi atslogojot tiesas darbu un veicinot procesa efektivitāti. Katrā konkrētajā gadījumā neizvērtējot informācijas pieprasīšanas mērķi un nepieciešamību, iestāde tādā veidā nesekmē tiesas procesa efektīvu norisi un faktiski liedz advokātam realizēt izvēlēto klienta interešu aizstāvēšanas pozīciju.

Trešās personas /pers. C/ tiesību uz privāto dzīvi ierobežojums uzskatāms par samērīgu, jo informācija primāri pieprasīta bērna interesēs, lai nodrošinātu bērna uzraudzību un aprūpi. Atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmajai daļai tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Turklāt arī pati /pers. C/ tiesas sēdē norādīja, ka viņai tiesvedības laikā nebūtu iebildumu par pieprasītās informācijas izsniegšanu.

[15] Apkopojot iepriekš minēto, secināms, ka aģentūra nepamatoti atteikusi pieteicējam klienta interesēs izsniegt pieprasīto informāciju. Līdz ar to aģentūras direktora 2015.gada 10.oktobra lēmums Nr.03.1-4/7148 atzīstams par prettiesisku.

Tā kā tiesa pieteicēja pieteikumu ir daļēji apmierinājusi, tad saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu no atbildētāja par labu pieteicējam piespriežama viņa samaksātā valsts noveda 28,46 *euro* apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 255.panta pirmo daļu un 325.-329.pantu, tiesa

nosprieda

Daļēji apmierināt /pers. A/ pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktora 2015.gada 10.oktobra lēmumu Nr.03.1-4/7148.

Noraidīt pieteicēja pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai izsniegt pieprasīto informāciju.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu /pers. A/ viņa samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Putniņa